

головне – ґрунтовний аналіз тексту надає змогу осмислити глибокі рефлексії до здобуття нових або вже здобутих раніше знань.

Мобільний застосунок [Ar Book](#) містить сучасні навчальні експерименти у форматах VR та AR, 3D моделі, які дозволяють інтерактивно вивчати історичні події та місця, географічні об'єкти тощо.

Мовно-літературна освітня галузь

Українська мова, українська та зарубіжна літератури, інтегрований курс літератур

На початку навчального року для учнів / учениць доцільно запланувати роботу щодо виявлення та (у разі потреби) подолання їхніх освітніх втрат з української мови. Для цього можна використовувати вже розроблені варіанти тестування на платформі Всеукраїнська школа онлайн або видання [«Діагностика та компенсація освітніх втрат у загальній середній освіті України: методичні рекомендації»](#).

Для організації роботи з подолання виявлених втрат важливо адаптувати навчальні програми, використати внутрішньопредметні та міжпредметні зв'язки, подбати про доступність викладу, наявність циклічного, інтервального повторення матеріалу, вправ на стабілізацію емоційного стану учнів / учениць, упровадження диференційованого навчання та формувального оцінювання.

На заняттях з української мови у 8 класі учні та учениці вивчатимуть синтаксичні відомості: одним з основних акцентів має бути робота, спрямована на розвиток словникового запасу учнів / учениць. Під час вивчення граматичних тем це сприятиме правильному сприйманню граматичної форми й доцільності синтаксичної конструкції.

У модельних навчальних програмах з української мови не виокремлено спеціальних уроків розвитку мовлення учнівства, оскільки кожен урок має бути зорієнтований на розвиток дитини.

Вивчення творів української літератури у 8 класі ґрунтується на хронологічно-стильовому принципі з урахуванням жанрово-родової специфіки.

На заняттях української літератури рекомендовано вивчення творів, де художньо відтворено добу прадавньої України в реаліях сучасної літератури, водночас обмежено кількість творів давньої літератури, що обумовлено врахуванням читацьких інтересів і недостатнім читацьким досвідом сучасних учнів / учениць.

Передбачено ознайомлення учнів / учениць із творами класичної та сучасної української літератури різних жанрів: повчання, переспів, дума, історична пісня, повість, вірш, балада, історичне фентезі, кінороман, комедія, водевіль тощо.

Біографічні відомості про письменників варто обмежити стислими довідками про основні факти життя і творчості, що можуть зацікавити учнівство.

У процесі роботи над текстами художніх творів рекомендовано залучати твори інших видів мистецтва: живопису, музики, скульптури, кіно тощо, якщо

вони мають ідейно-тематичну спорідненість із виучуваним творами літератури або ж є їхньою інтерпретацією в інших видах мистецтва.

Текстуальне опрацювання та позакласне прочитання художніх творів, визначених у чинних модельних навчальних програмах, а також вивчення поезії напам'ять має рекомендаційний характер.

Учителю / учительці важливо керуватися тим, що згідно з вимогами до чинних модельних навчальних програм, кількість навчальних годин у цих нормативних документах не зазначається. Модельна навчальна програма визначає орієнтовну послідовність досягнення очікуваних результатів навчання, зміст навчального предмета, рекомендує види навчальної діяльності. Такі вимоги пояснюються прагненням дати більше академічної свободи вчителю / учительці, які мають можливість на основі чинної модельної навчальної програми самостійно укласти навчальну програму.

В умовах *дистанційного навчання* української літератури фахові вміння вчителя / вчительки-словесника використовувати *цифрові сервіси* та *онлайн-інструменти* урізноманітнить освітній процес, створить можливості для розвитку творчої активності учнів та учениць, формування навичок добирати навчальну інформацію з різних інформаційних джерел, застосовувати медіаресурси для залучення контекстуальних зв'язків.

Під час онлайн-уроків учителі / учительки-словесники можуть урізноманітнити освітній процес за допомогою завдань, що передбачають створення чатів або постерів у додатках *Canva*, *PlayBuzz*, *Miro*, *Jamboard*; здійснення віртуальних мандрівок у музеї; аналіз фото, документів, пізнавальних текстів, розміщених на віртуальних дошках *Jamboard*, *Padlet*; участь в онлайн-опитуваннях, тестуваннях, змодельованих за допомогою *Google Forms*, *Online Test Pad*, *Poll everywhere* тощо.

Викладання зарубіжної літератури у 8 класі закладів загальної середньої освіти здійснюється українською мовою. Твори зарубіжних письменників у курсі зарубіжної літератури вивчають в українських перекладах. Для зіставлення можливе залучення перекладів, переспівів іншими мовами, якими володіють учні та учениці (англійською, німецькою, французькою, іспанською, італійською).

Під час викладання зарубіжної літератури потрібно звернути увагу на можливості використання окремих елементів компаративістики: порівняння явищ однієї національної літератури, художніх творів різних національних культур, художніх текстів і медіатекстів (наприклад, кінофільмів, мультфільмів за прочитаними творами тощо), літературних творів і творів інших видів мистецтва, художніх і нехудожніх текстів (науково-популярних, документальних тощо), оригіналу і перекладу.

Водночас учителю/учительці потрібно завчасно перевірити необхідний цифровий контент для безпечної роботи з ним учнів та учениць, провести інструктаж щодо основних правил поведінки в інтернет-просторі та в онлайн-взаємодії, повідомити про необхідність дотримання етичних норм і академічної доброчесності.

Вивчення інтегрованого курсу літератур (української та зарубіжної) у 8 класі ґрунтується на хронологічно-стильовому принципі опрацювання художніх творів з урахуванням їх жанрово-родової специфіки.

Також на основі ідейно-тематичного співвідношення у 8 класі запропоновано розгляд художніх творів української та зарубіжної класики в проєкції на тексти інших історичних періодів. Такі тематичні паралелі є важливими, оскільки можуть підсилювати пізнавальні і читацькі інтереси восьмикласників/восьмикласниць, які матимуть змогу прослідкувати художнє осягнення конкретної історичної доби та діяльності її відомих представників у художніх текстах інших історичних періодів, зокрема і в сучасних творах. Літературні паралелі простежено й на жанрово-тематичному рівні.

Великі за обсягом художні твори запропоновано для вивчення в скороченому варіанті. Рекомендовані твори для позакласного читання ідейно-тематично співвідносяться з художніми творами для текстуального опрацювання.

Акцентуємо увагу, що незалежно від обраного способу викладання літератур (як окремих курсів української та зарубіжної, так і у межах інтегрованого курсу), вивчення текстів напам'ять не є обов'язковою формою роботи (немає вимоги робити запис про результати перевірки вивчення учнями та ученицями творів напам'ять із подальшим виставленням оцінок у журналі в стовпці без дати).

Мови і літератури корінних народів, національних меншин

Навчання (вивчення) мов і літератур корінних народів, національних меншин, здійснюється відповідно до положень законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», «Про корінні народи України», «Про національні меншини (спільноти) України», «Про ратифікацію Європейської хартії регіональних мов або мов меншин», Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року (схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14.12.2016 № 988-р) та Державного стандарту базової середньої освіти.

Закладам загальної середньої освіти надається можливість самостійно здійснювати розподіл навчального навантаження між мовою відповідного корінного народу або національної меншини й іноземною мовою, інтегрувати зміст предметів мовно-літературної галузі.

Навчальні плани закладів освіти, що передбачають вивчення мов корінних народів, національних меншин, формуються на основі Типових освітніх програм, затверджених МОН України, з урахуванням особливостей регіону та потреб громади.

Зауважимо, що заклади загальної середньої освіти можуть використовувати в освітньому процесі лише ту навчальну літературу, що має відповідний гриф Міністерства освіти і науки України.

У процесі вивчення мов національних меншин особливу увагу слід приділити вивченню різних аспектів мови, зокрема, граматики, правил